

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъээт

Адыгеим щашынэу агъэнафэ

Сурэтыр А. Гусевым
тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхаклушынэ Аслъан УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд капиталнэ псэолъэшынэмкIэ и ГъэлорышланIэ ипащэу Сергей Рыжковимрэ ащ игуадзэу Сергей Соловьевимрэ тыгъуасэ алукагъ. Ащ игъусагъэх АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэмрэ ПФР-м и Къутамэу АР-м щылэм ипащэу Къулэ Аскэрбийрэ.

ПФР-м и Къутамэу республикэм щылэм ипащэ илофшIэн зэрээзхищэрэм Тхаклушынэ Аслъан уасэ къыфишылгъ, цыфхэм зэпхыныгъэу адыри-лэмкIэ, ипшгъэрылгъэр дэгъоу зэригъэцакIэхэрэм фэшI зэрэф-разэр къыхигъэщыгъ.

Пенсиюм кIогъэ цыфхэм яфитыныгъэхэр къуухъумэ-гъэнхэр, ахэм ягумэкIыгъохэр зэхэшIэгъэнхэр анахь мэхьа-нэшхо зилэ лъэныкъохэм ашы-

щэу къыгъэнэфагъ Сергей Рыжковим. Адыгеим къызы-кIэкIуагъэхэу къылуагъэр непэ гумэкIыгъоу, шыклагъэу щылэ-хэр зэгъэшIэгъэнхэр, Iэпылэгъу къызэрафэхъунхэ алъэкIышт-хэм атегушылэнхэр арых. ПФР-м епхыгъэу Iоф зышIэрэ специалистхэм яшIэныгъэхэм зыщыхагъэхъон алъэкIышт егъэджен-методическэ гупчэ Къыблэ федеральнэ шьолъы-рым къыщызIэуахын гухэлъ

зэрялэм игугъу къышылгъ. Ады-геир зыдэщыс чIыпIэр хъопса-гъоу зэрэщытым къыхэкIыкIэ, гупчэр мыш щашымэ зэрашIо-игъори къылуагъ.

Мы лъэныкъомкIэ республи-кэм ипащэхэр Iэпылэгъу къа-фэхъунхэм ыкIи объектхэр зы-тырашIыхъан алъэкIышт чIыгу Iахэр къаратыным зэрэфэхьа-зырхэр Тхаклушынэ Аслъан къариуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ закон

Адыгэ Республикэм и Конституциие фашырэ зэхьокIыныгъэхэм яхьылагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Ха-сэм 2011-рэ илгъэсым мэлылъфэгъум и 20-м ыш-тагъ

А 1-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Кон-ституциие фашырэ зэхьокIыныгъэхэм яхьылагъ

Адыгэ Республикэм и Конституциие (Адыгэ Рес-публикэм и Хэбзэгъэуцу ЗэIукIэ (Хасэм) — Пар-ламентым и Ведомостхэр, 1995, N 16; Адыгэ Рес-публикэм и законодательствэ зэхэугъоыгъэхэр, 2000, N 9, 11, 12; 2001, N 5, 6, 7, 10, 11; 2002, N 2, 4, 5, 7; 2003, N 4, 5, 7, 11; 2004, N 7; 2005, N 4; 2006, N 12; 2007, N 5; 2009, N 4; 2010, N 5, N 11) мы къыкIэлыгъорэ зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) я 7-рэ, 67-рэ, 70-рэ, 71-рэ, 72-рэ, 72¹-рэ, 74 — 87-рэ, 89-рэ, 90-рэ, 101-рэ, 107-рэ, 110-рэ ста-тъяхэм ахэт гушылэхэу «Адыгэ Республикэм и Президент» зыфилохэрр «Адыгэ Республикэм и Лышхъ» зыфилохэр гушылэхэмкIэ падеж гъэн-фагъэм итэу зэблэхъуыгъэнхэу;

2) я 5-рэ шхъэм ыцIэ мыш тетэу тхыгъэнхэу: «Я 5-рэ шхъэр. Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ гъэцэкIэкIо хабзэмрэ».

Я 2-рэ статъяр. ЗэпырыкIыгъо положени-ехэр

1. Адыгэ Республикэм и законхэмрэ инэмькI шэпхъэ-правовой актхэмрэ мы Конституционнэ законом кIуачIэ илэ зыхъурэм къыщыублагъэу зы илгъэсым къыкIоцI ащ диштэхэу шIыгъэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм и законхэмрэ инэмькI шэпхъэ-правовой актхэмрэ мы Конституционнэ законом диштэхэу ашIыфэхэ Адыгэ Республикэм ипащэрэ IэнатIэ зылыгъ цыфым (Адыгэ Респу-бликэм и къэралыгъо хабзэ ипащэрэ гъэцэкIэкIо орган илэшхъэтет) «Адыгэ Республикэм и Пре-зиденткIэ» ыкIи «Адыгэ Республикэм и Лышхъ-хьэкIэ» зэреджэштхэм зэфэдэ мэхъанэ яIэу лъы-тэгъэнхэу.

3. Мы Конституционнэ законом кIуачIэ илэ зыщыхъугъэ мафэм къыщыублагъэу Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм N 288-р зытет иунашъоу «Тхаклушынэ Аслъан Кытэ ыкъом Адыгэ Республикэм и Президент иполномочие-хэр фэгъэзэгъэнхэм ехьылагъ» зыфилоу 2006-рэ илгъэсым тыгъэгъазэм и 13-м аштагъэм тегъэпсы-хьагъэу полномочиехэр зилэ хъугъэ Президентым Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иполномочие-хэр егъэцакIэх.

Я 3-рэ статъяр. Мы Конституционнэ зако-ным кIуачIэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэу ыуж мэфишI зытешIэкIэ мы Конституционнэ законом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэлылъфэгъум и 20, 2011-рэ илгъэс
N 1

Аужырэ шапхъэхэм

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхаклу-шынэ Аслъан УФ-м и Къэралыгъо Думэ иде-путатэу, холдингэу «Европа» зыфилохэм ипа-щэу Ризван Исаевым тыгъуасэ Iукагъ. Iоф-тхьабзэм хэлэжъагъ АР-м и Премьер-мини-стрэу КъумпIыл Мурат. Мыекъуапэ иурамэу Пионерскэм тет хьакIэщэу илгъэс пчъагъэ хъу-гъэу амыухыжырэр зтегъэпсыхъэжыгъэ-ным епхыгъэ Iофыгъохэм бгъуитIур атегу-щылагъ.

Зигугъу къэтшылгъэ хьакIэщым ишIын ыкIи изтегъэ-псыхъан Iоф дэзышIэштIур ООО-у «Европа — Инвест» зыфилохэр ары. Инвесторэу республикэм къыхагъэм ипащэ зэрэфразэр ыкIи яздэлэжъэнкIэ мыр апэрэ лъэ-бжъоу зэрэщыгъ, тапэкIи язэпхыныгъэ агъэпгъэзэ пшгъэ-рылгъэу зыфагъэуцужыгъэхэр зэрээшIуахыштхэм ицыхъэ зэрэтелыр Тхаклушынэ Аслъан къыхигъэщыгъ.

Адыгеим къыхэрэ инвесторхэм ялофшIэн зэхашънымкIэ амалышIухэр зэрэщылэхэр Исаевым къылуагъ. Республи-кэм ылгъэныкъокIэ ежъхэм къагъэхъазырыгъэу проектхэм илгъэситIум къыкIоцI доллар миллиони 150—200 фэдиз зэрэпIуагъэхъащтыр, ащ къыдыхэлъытагъэу псэупIэ-ком-мунальнэ хъызмэтым хъыоныгъэхэр ышIынхэм пае 2011-2012-рэ илгъэхэм ащ сомэ миллион 500 халъхъанэу зэ-рагъэнэфагъэр, мы системэм зэхьокIыныгъэу фашIыштхэм (модернизацием) ишIуагъэкIэ, тарифэу щылэхэм япроцент къырагъэлыхын гухэлъ зэрэщылэри къылуагъэх.

ЖьогъуипIлэ зилэшт хьакIэщэу ашIыштыр 16-у зэте-тышт. Ащ къыдыхэлъытэгъэщтых цыфхэр къызыщыу-цун алъэкIышт номер 78-рэ, банкыр, офисхэр, конгресс-холлыр, фитнес гупчэр, шхалэхэр, ресторанхэр, нэ-мыкIхэри. ЗэрагъэнэфагъэмкIэ, аужырэ шапхъэхэм адиш-тэу ар агъэпсышт. ХьакIэщым имызакоу ащ къыпыщылъ чIыпIэхэри зэтырагъэпсыхъащтых, тикъэлэ шхъалэ щып-сэухэрэм зызыщагъэпсэфын алъэкIышт гупчэу ар хъушт.

ЗэIукIэгъум ыуж Тхаклушынэ Аслъанрэ Ризван Исаевымрэ зэгъусэхэу хьакIэщым къекIолагъэх. Мы уахътэм мыш псэ-олъэшI IофшIэнхэр щырагъэжъагъэх, тапэкIэ нэгырэ 300 фэ-дизмэ IофшIэнIэ чIыпIэхэр щагъотышт. Илгъэсу тызыхэтым псэолъэшын IофшIэн шхъалэхэр зшIуахынхэш, 2012-рэ илгъэ-сым ижъоныгъокIэ мазэ ехъулэу комплексыр зэрээзэхэтэу къызIэуахын гухэлъ яI.

(Тикорр.).

Кушхъэфэчъэ спортыр

Гупчэ афэхъу

Кушхъэфэчъэ спортымкIэ ятIонэрэ Дунэе зэнэкъокъоу «Тур-Адыгея» зыфилохэр мэлылъфэгъум и 20-м Мыекъуапэ къыщызIэуахыгъ. Зэнэкъокъухэр зэрагъэжъагъэхэм фэгъэхъыгъэ зэхэхэм ти Лышхъэу Тхаклушынэ Аслъан, Урысыем кушхъэфэчъэ спортымкIэ ифедерации директор шхъалэу Владимир Вагенлейтер, республикэ Парламентымрэ Правитель-ствэмрэ якъулыкъушIэхэр хэлэжъагъэх.

Спорт зэнэкъокъум хэлажъэрэмэ Тхаклушынэ Аслъан къа-фэгъушIуагъ, гъэхъагъэхэр ашIынэу къяджагъ. Адыгеир кушхъэ-фэчъэ спортымкIэ Урысыем и Гупчэ зэрэхъурэр хигъэунэфыкIыгъ.

Урысыем ишъолгъырхэм, Казахстан, Белоруссием, Украинэм, Германием, Сербием, зэкIэмкIи командэ 20 зэнэкъокъум хэла-жъэ. Апэрэ мафэм километри 10-м ехъурэ гъогум спортсмен-хэр щызэнэкъокъугъэх. ТекIоныгъэр къыдэзыхыгъэ Дмитрий Иг-натъевым, нэмыкIхэм ти Лышхъэ афэгъушIуагъ, шIухъафтынхэр аритыжыгъэх.

Зэнэкъокъум хэлажъэрэмэ апае адыгэ къашъохэр къышIыгъэх ансамблэу «Синдикэм».

Тыгъуасэ спортсменхэр Адыгеим игъогухэм ашызэнэкъокъу-гъэх. ЗэIукIэгъухэм Урысыем, Европэм, дунэе зэIукIэгъумэ апэрэ чIыпIэхэр къащызыхыгъэхэр ахэлажъэх.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

ЗэIукIэгъу гъэшIэгъон

УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевым иунашъокIэ, 2011-рз илъэсыр космонавтикэм и Илъэсэу агъэнэфагъ. **Юрий Гагаринынр космосым зыбыбыгъэр мыгъэ мэлылфэгъум и 12-м илъэс 50 хъугъэ.**

Тихэгъэгъу ыкIи нэмыкI хэгъэгъухэм и гъэкIотыгъэу а мафэр ашыхагъэунэфыкIыгъ. Тэти Адыгэ Республикы ахэм ащыщ. Ти Лышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан шIуфэс телеграммэ Адыгэ хэкум икIэлэ пугъэу космосым быбыгъэ Анатолий Березовоим фаригъэхьыгъ. Анатолий Березовоир зыщеджэгъэ Инэм гурыт еджапIэу N 2-м мы мафэр мэфэкI шыпккъэу, гъэшIэгъонэу шыкIуагъ.

МэфэкIым хэлэжыагъэх Тэхьутэмькбэе район администрацием ипашцэу Пшыдатэкбэе

Ризо, ащ игуадзэу Яхьулэ Юрэ, Инэм къоджэ чIыплэ коим ипашцэу Хьоткбэ Хьызыр, Анатолий Березовоим апэрэ классым щегъэжыагъэу деджагъэу, иныбджэгъоу, егъэджэн-пIуныгъэ IофшIэным иветеранэу, летчикэу Валентин Медведевыр.

Мазэм кыкIоцI зэкIэ еджапIэм чIэс еджакIохэм мы мэфэкIым зыфагъэхъазырыгъ. Класс пэпчъ гъэзет кыдыгъэкIыгъ, космосым фэгъэхьыгъэ зэдэгущыIэгъухэр, кIэлэеджакIомэ IэшIэгъэ гъэшIэгъонхэр агъэхъазырыгъэх. Скафандрэхэр зыщыгъ космонавтхэм мазэм Iоф зэрэщашIэрэр, жьым зэрэщесыхэрэр кызырагъэлъэгъуагъэр еплъыгъэхэм агъэшIэгъуагъ.

Жюрим мы IофшIагъэхэм уасэ афишIыгъ, апэрэ чIыпIищыр кыдызыхыгъэхэр щыгъу тхылъхэмкIэ хагъэунэфыкIыгъэх.

Тэхьутэмькбэе район администрацием ипашцэу Пшыдатэкбэ Ризо гушыIэр зыратым, еджапIэ пэпчъ космонавт ыпIун зэримылфэгъырэ кыIуагъ, ар зинасып кыхьырэ зырыз дэдэу зэрэщытыр ыкIи Инэм гурыт еджапIэр ахэм зэрахэфагъэр кыкIигъэтхьыгъ, еджапIэм кыфэгъушIуагъ. Тапэки ащ фэдэ цIыф шIагъохэр апIунхэу, алэжыынхэу къафиIуагъ, цифровой фотоаппарат еджапIэм кыыритыгъ. Березовоим фэгъэхьыгъэ къэбар гъэшIэгъонхэр зэIукIэгъум Валентин Медведевым кыышIотагъ. МэфэкIыр лгъыгъэкIотагъ пIуныгъэ IофымкIэ еджапIэм изавучэу Беллэ Косорыхинам ыгъэхъазырыгъэ Iофтхьабзэу класс пэпчъ зыхэлэжыагъэм.

Инэм гурыт еджапIэм пIуныгъэм ылэныкбэе Iофыгъошхохэу зэшIуыхырэ агъэрэзагъэхэу хьакIэхэри еджакIохэри зэбгырыкIыжыгъэх.

ЧЭТЭО Сусан.
Инэм гурыт еджапIэу N 2-м адыгабзэмкIэ икIэлэегъадж.

Къэбзэныгъэр зэкIэми зэдытиIоф

ЗэдеIэжьиныгъэ ищыкIагъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан 2011-рз илъэсым мэлылфэгъум и 11-м кыдыгъэкIыгъэ унашъом чIыплэ зыгъэлорышIэжьиным иорганхэм игъо афилгъэгъу мэлылфэгъум и 12-м кышыублагъэу и 30-м нэс псэупIэхэр зэтэгъэпсыхъэжыгъэнхэм ыкIи санитарием ишапхъэхэм адиштэу шыгъэнхэм ехьылгъэ Iофтхьабзэхэр зэхачэнхэу. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэр ыкIи гухэлъэу ялэхэр зэдгъашIэхэ тшIоигъоу джырэублагъэ Шэуджэн районым тышылагъ, районым ипашцэу Хьуажь Налбыйрэ Хьакурынэхъэблэ къоджэ псэупIэм ипашцэ игуадзэу Стрикачев Зауррэ талукIагъ.

Хьуажь Налбый кызырэттиIуагъэмкIэ, мэлылфэгъу мазэр кызыхьагъэм кышыгъэжыагъэу Шэуджэн районым ит къоджэ псэупIэхэм зэкIэми зэхэгъуоцогъэ планым тетэу къэбзэныгъэм имафэхэр тхьамафэ къэс ащызэхашцх. КIымэфэ лъэхъаным гъогубгъухэм, урамхэм, чылэ гъунэхэм ащызэлукIэгъэ пыздафэхэр къэугъоигъэнхэм ыкIи гъэкъэбзгъэнхэм гурыт еджапIэхэм ачIэс кIэлэеджакIохэр, организациехэм ялIыкIохэр, къоджэдэсхэр чанэу кыхэлажъх.

— ГухэкI нахь мышIэми, цIыфхэм, анахъэу ныбжьыкIэхэм, культурэ икIурэ зэхэшIыкI тэрэрэ зыхэмылхэр ахэтых, — еIо районым ипашцэ. — Ащ ишыхъат непэ агъэкъэбзэгъэ чIыплэм неущ пыздафэхэр щызэлукIэжыгъэхэу бэрэ зэрэплэгъуштыр. Ащ нафэ къешIы зы купыр чIыпIэхэр гъэкъэбзгъэнхэм зэрэхэлажыэрэр, нэмыкIхэм IофшIагъэхэм уасэ зэрафамышIырэр. КъэпIонкIи хьайнапэ, ау уналэ темыдзэн плъэкIыштэп район администрациер зычIэт унэм, зыгъэпсэ-фыплэ паркым ялэгъо-блэгъухэм бэшэрэб нэкIхэр, къэмлэнэ цунтхьагъэхэр къаIуанэхэу кызырэхэкIырэм. ЧIыпIэхэр гъэкъэбзгъэнхэр, зэтэгъэпсыхъэгъэнхэр, хэкIыжхэр дэшыгъэнхэр чIыплэ хэбзэ органхэм язакбэу япшгъэрылгъэу плъытэн плъэкIыштэп. Къэбзэныгъэм ишапхъэхэр зэкIэми дэгъоу агъэцакIэхэ зыхьукIэ, тикьуаджэхэри дэхэщтыгъ, IофшIэнэу кыкбэ-кIыштыри бэкIэ нахь мэкIэшт. Район администрацием ыналэ зытыригъэтыхэрэм, чIыпIэхэр

къэбзэнхэм, пыздафэхэм, хэкIыжхэм экологием изытет ягъэ емыкIэу гъэпсыгъэнхэм пае зэшIуыхырэ кытегушыIэзэ Хьуажь Налбый кызыриIуагъэмкIэ, пыздафэхэмрэ хэкIыжхэмрэ зэрэчIэлэштхэ район полигоном и гъэпсын ехьылгъэ Iофыгъохэми ауж итых. Ау ахэр нахьыбэмкIэ кызытэзыIажэхэрэр мылькур зэримыкIурэр ары. Арэу щытми, сомэ миллионрэ мин 300-рэ лъати, полигоном ипроект-сметэ тхылъхэр арагъэгъэхъазырыгъэх. Ащ кызыригъэ-лъагъорэмкIэ, объектым игъэпсын джыри сомэ миллион 58-рэ пIуагъэхъан фае. Республикэ хабзэр къадемыIэу районым имылькукIэ ар афэгъэпсыштэп. Ар кыдылгъытэзэ гъунэгъу Джэджэ районыр ягъусэгъоу районитIум апае зы полигон агъэпсынэу агу къэкIыгъ. АкIуачIэ зэхалхъэнэу къазы-дэхьукIэ, бгъуитIумкIи нахь фэдэ хъушт, обьектыр нахь псын-кIэу агъэпсын алэкIышт. Джы

иIофхэм язытет уигъэрэзэнэу щыт. Сыда пIомэ ащ коммунальнэ хьызмэтым епхыгъэ къулыкъум иIофышIэхэр фэгъэзагъэх. Ауштэу зэрэщытэи, район гупчэми мыгъэнэфэгъэ чIыпIэхэм хэкIхэр ащыратэкIугъэхэу кыхэкIы. ПсэупIэм ипашцэ игуадзэ кызырэтиIуагъэмкIэ, гъомылэпхъэ ыкIи унэгъо кIоцIым шагъэфедэхэрэм кыпыкIыгъэ пыздафэхэр зэратэкIонэу щыт контейнерхэу къуаджэм дэтхэм апч къутафэхэр, мыжбэхэр, пхъэтэкъэжхэр цIыфхэм радзэхэу кыхэкIы. Ащ фэдэу пхэнджэу зекIохэрэм залуагъа-кIэ, адэгущыIэх, административнэ пшъэдэкIыж арагъэхьы.

ЫпшъэкIэ кызырэщытIуагъэу, псэупIэхэр зэтэгъэпсыхъа-жыгъэнхэм ыкIи санитарием ишапхъэхэм адиштэу шыгъэнхэм япхыгъэ Iофтхьабзэхэр 2011-рз илъэсым имэлылфэгъу мазэ екIыфэ адрэ районхэм афэдэу Шэуджэн районым ит псэупIэхэми ащызэхашцэщтыгъ.

ЕЛБЭШЭ Руслъан.

ВРАЧХЭР ЕДЖАПIЭХЭМ, садикхэм ащэлэх

Теуцожь районым гурыт еджэпIэ 17-рз кIэлэцIыкIу садикIырэ ит. Ахэм ащеджэхэрэ ыкIи ащалыгъ кIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ къэухъумэгъэным пылтых, ренэу аналэ атырагъэты рай-он сымэджэщэу Шэртэнэ Нэфсэт зыпашцэм иIофышIэхэм. Ащ фэшы-хьат бэрэскъэжы кыс уз зэфэшъ-хьафхэмкIэ Iазэхэрэ врачхэр зыхэтхэ купышхо график гъэнэфа-гъэм тетэу еджапIэхэм зэрашъ-Iэрэр, кIэлэцIыкIухэр зыгъэгумэ-кIыхэрэр зэрэзэрагъашIэрэр, зэряIазэхэрэр, тапэки зэрэпсэушт-хэр, зэрэзэлэжыштытхэр къазэ-рафалугъэхэрэр.

Ар нэрылгъэу кытфэхъугъ бэмышIэу кIэлэцIыкIу врач-педи-атрэу Апсэлямэ Дарихъан зыIуд-гъаки тшIоигъоу район сымэджэ-щым тызычIахъэм. Ащ иIэпыIэгъоу дэлэжыэрэ медсестрау Лыхъэсэ Саидэ кытылуагъ врач заулэ игъу-

сэу Нэчэрэзые зэрэIуагъэр, щэ-джэгъоуж нэс кызырэттыштыр.

ЯтIонэрэ мафэм Апсэлямэ Дарихъан тызыIокIэм кытфилотагъ ар хэо-хэпкIэ Iофэу зэрэщымгыр, бэрэскъэжые мафэ къэс график гъэнэфагъэм тетэу еджапIэхэм, садикхэм зэрашъIэхэрэр, кIэлэ-цIыкIухэм къаузыхэрэ узхэр хэ-мыужыныхъажьхэзэ кызырэрэ-хагъэщыхэрэр, игъом зэряIазэхэ-рэр, зэрагъэхъужыхэрэр.

— ЗишIуагъэ къаIорэр, — еIо Апсэлямэ Дарихъан, — тиврач шъхьалэу Шэртэнэ Нэфсэт мы Iофым лъэшэу ыналэ зэрэтетыр ары. КыхэкIыгъэп тызэрыкIошт автомашинар мыхъазырэу, «непэ мы-хъугъэмэ, неущ шыкIоми хъун» зэ-горэми ылуагъэп. ЕтIани еджа-пIэхэм, садикхэм сизакбэу сыкло-рэп, сигъусэх уз зэфэшъхьафхэмкIэ Iазэхэрэ врачхэри, лабораторием иIофышIэхэри. Тызпылгыр кыт-кIэхъухъэхэрэ ныбжьыкIэхэм япса-уныгъэ кытэухъумэныр ары.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Москва щыбэнэщтых

БэмышIэу ЮФО-м самбэмкIэ изэнэкъокъухэу шылагъэхэм ахэлэжыагъэх Теуцожь районым иныбжьыкIэхэри. Ежхэр яонтэгъугъэкIэ зыхахъэщтыгъэхэ купхэм ахэм къанэкъокъун къахэкIыгъэп. Апэрэ чIыплэр къафагъэпшъошагъ Тхьаркхъо Аслъан (42 кг), Таусэ Асфар (53 кг) ыкIи Тыгъужь Юсыф (63 кг). Ятренерхэр Хьабэхъу Адам, Къуекъо Аслъан, Дзы-бэ Хьамзэгъ. ЯтIонэрэ, яцэнэрэ хъугъэх Уджыхъу Аслъан, МэщлIэкбэ Бислъан, Пхъэчыщэ Шыхъам.

Зигугъу кэтшIыгъэ бэнэкло ныбжьыкIэхэр ЮФО-м ихэшы-пыкIыгъэ командэ хэтхэу дунэе турнирэу жьоныгъуакIэм и 8—9-м Москва щыкIошттым хэлэжэщтых.

(Тикорр.).

Чъыгхэм иягъэ якIышт

Мэфэ фабэу кIуагъэхэм гъатхэр къэсыпагъэу кытшIуагъэшIыгъ, пхъэшхъэ-мышгъэхэ чъыгхэм ащыщхэми къэгъагъэхэр къарыхыгъэх. Ау тызэремыжгъахэу ом изытет зыкызырэхъокIыгъ. Мэлылфэгъум и 20-рз чэщым кыыригъажьы, пчэдыжыым нэс ос къэсыгъ. Къызы-IукIыгъэ чъыгхэмкIэ ар щынагъо.

Адыгеим игидрометеогупчэ кызыретыгъэмкIэ, мы мазэр екIыфэ онцх къешхышт, мафэрэ фабэу щыIэщтыр градуси 8 — 13-м нэ-сышт, чэщрэ градуси 8-м нахь макIэу зыщыхъушт чIыпIэхэри кы-хэкIыштыгъ.

Мафэм щыIэ фабэр гурытымкIэ градуси 8-м зэрэшхъадэкIырэм пае Мыекъуапэ ипашцэ иунашъокIэ унэхэм ягъэфэбэгъу уахътэ мэ-лылфэгъум и 19-м Адыгеим щызэпагъэугъ. Социальнэ мэхъанэ зиIэ объектхэм япашцэхэм лъэIу тхылъхэр агъэхъазырэу къэлэ ад-министрацием рахьылIэхэмэ, ягъэфэбэгъу уахътэ лъагъэкIотэшт. ИкIыгъэ илъэсыр тыгу къэдгъэкIыжыымэ, гъэтхэпэ мазэм тиунэ-хэр къагъэфэбэжыштыгъэхэп. Джы гъатхэр нахь зэрэчыIэм кыхэкIыкIэ гъэфэбэгъу уахътэ мэлылфэгъум и 19-м нагъэсыгъ.

Законом диштэу гъэфэбэгъу уахътэр зэпагъэугъ нахь мышIэми, унэхэм уарысыныр гомыIу дэдэ хъугъэ. Кыныгъо хэфэщтыр фэ-тэрыбэу зэхэт унэхэм ашыпсэухэу сабий зилэхэр арых. Унэ кIоцIхэр зэрэчыIэхэм пае пэтхъу-Iутхъур кызыуэхэрэм япчыагъэ гъэ къэс мы уахътэм зыкIэлэты. Илъэсым иуахътэ зэрэлыкIуагъэрэр кы-далыгътэзэ, тилащхэр зэ шапхъэхэм ахэлэжыжыхэу зэхъокIыныгъэ фашIыгъэмэ дэгъугъэ.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтыр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ гухэкIышхо щыхъоу фэтхъаусыхэ Еутых Асе Аслъан ыпхъум — Адыгэ Респуб-ликэм илъэпкъ сурэтышI — янэ дунаим зэрехыжыгъэм фэшI.

ГЪЭЗЕТЕДЖЭМ ИШОШ

БЭДЖЫХЪЫМ ИФЭРЭР

бэджым кьытIупщыжьырэн

(КъызыкIэлтыкIорэр
мэлылфэгүм и 21-м
кьыдэкIыгъэ номерым ит).

Ау ащ фэдэ мыхъушт псэукIэр ЕдыджыкIомэ яунагIо исхэм (Хъалид, ягуашэу ТыгIан, акIоу Азмэт) амыштэу шытыгIэп тапашхъэ кьызеиуцохэрэмкIэ. Хъалидэ ыкIо иныбджэгIоу НахыкIэ IофшIапIэ зэримыгIо-тырэр, кIын зэрилгIэгIурэр кьызфигIэфеди «... тызэрэзэгIу-нэгIум, сишIао НахыкIэ зэри-ныбджэгIум яхъатыркIэ...» — ыIозэ, ифедэ кьызэрэхижIэ-щтым пае «сомишъэ зыщыплI» мазэм ритыгIэ ыгIэгчырэнэу ыштагI. Ау ихьэкIэ-кIоуагIэ псынIкIэу кIэнэфагI. НахыкIэ хъалэгIу, зафэу, пIы химыусы-хъэу Iоф зэрэфишIэрэр зельгI-гIум, «...хъарамыгIи, тхъагIэп-цIыгIи ымышIэу мыр сыдэу гу-пIэнэ дэд», — ыIуи, ащ ифедэ кьыхигIэкIынэу рихъухъагI. Доллар нэпIыхуэ мин хъоу ежъ кьыкIэклалъхъагIэу, зыдихъы-жыштыр ымышIэу иIагIэр, На-хыкIэ кIагIапIи кьышэфы-гIэу, ашкIэ Хъалидэ зэрарышхо ригIэшIыгIэу, ар кьызамыпIы-ныжыкIэ судым ритыштыгIэу ыIуи, унагIор ригIэгъыгI. Чэм закIоу яIэри, ГошнагIо IэпIыш-сэ тIэкIоу иIэри, хъапшIып тIэ-кIоу ашэн алъэкIынэу унагIом илгыри ашагIэх, яIахыIл-благIэу яIэхэри кIадеIэх, ерагIэу сомэ мин 25-рэ зэхапшыхы, напэ зымыIэм ратыгI, адрэмэ мыукIыгIу аихыгI, кIалэм лажэ зэримыIэр ышIэзэ. Зэ шъхъае-м ыгу кIыхъагI: «ЦыфыгIээнчъэ дэдэба сигIуэнэгIу кIалэм сызэ-рэдэспэрэр?» Ау бэп ащ ыкIу-дыгIэр, хъэкIэ-кIоуагIэ псэу-кIор текIуагI, цыфыгIэ тIэкIоу чыжъэу ыгIуцIэ кьышчышынIкIэ ежъагIэм зыкыригIэгIэтыгIэп, зэхышIыцIэжыгI, ымакIэ мыIоу НахыкIэ гукIэ дэгIушыIагI: «Угу кьысэмъыфабгI, НахыкI, гукIэгIу, псэкIоды, кIэрарын-чъагI зыфэпIошт гушыIэ лъэш-хэм мэхъанэ зышарамыты-жырэ лъэхъан тыхъатыр, хэти ышъхъэ ифедэ зэгупшысэрэр, ахъшэр, мылIкIур ары цыфыгIэ шапхъэу шыIэ хугIэр». Джа-ры Хъалидэ фэдэ цыфхэр зэрэ-гIэпсыгIэхэр.

ЖъалымыгIэ, цыфыгIээнчъэ зекIуакIэм тишыIэныгIэ, цыф-хэм язэфыштыгIэ-псэукIэ зэрэ-щытэу кьызэпыригIэгIагI. Хэти ифедэ кьызыхыгIэкIын ыIэкIы-щтым зыфикIудыгI, зызыфи-гIэгIагIэр кьыдэхъуном пае, хэти суди шъхъасырп. КъэзэгIу-уцун пэрыохуэ ежъыркIэ шыа-хэп. Кьыпэуцужырэ фэлгэ-кIыштыгIэ игIогу тыриутыныш, псынжым хиулгIэгIухъажышты, елгIэкIоуныш ыпэкIэ лыкIо-тэшт.

Хъалиди, ягуашэу ТыгIани шъугIолэ-нэкIокIуалэх. Гошна-гIо еджагIэми ТыгIанэ зигIэин-зэ рел: — УикIэлэ гIэсакIэ сы-гу рихырэп. КIалэр нэутхэн фае, ины хъумэ кьышхъапэжышты. Шъэожъыер бзэджен фаеба, ицIыкIугIом мыбзэджэмэ ины зыхъукIэ кьызэкIырыожышты.

— Ащ фэдэ еплъыкIэп сэ кIэлэ пIуIкIэм фысиIэр, — еIо Гошна-гIо, — сэ сипшIэрэлыр — кIалэхэм Iэдэб ахэлгIу, шIэны-гIэ яIэу спIунхэр ары.

Мы зэдэгIушыIэгIур кьыкIэ-лтыкIуагIэр Азмэт чэтыушырыр псым ригIэгIэхэлэнэу псым зы-хедзэр ары. НахыкIэ чэтыум ыгу егIуи, зэрэфэпагIэу псым зыхидзагI кьыхихыжыныу, ау ежъыри ытхъэлэнкIэ бэп шыIэ-жыгIэр. Псы нэпкIым блэкIы-хэрэм кIалэгIэгIуи кьыхахы-жыгI. Ауштэу зэрэхъугIэр Ты-гIанэ ешIэми, икIалэ ыгIэмы-сэрэп.

ГошнагIо Азмэт дэу зэреджэ-рэм ыгIэгумэкIэу ятэу Хъалидэ зыдэгIушыIэм, мырэуштэу кьы-риIуагI:

— ЕджагIэхэм джы уасэу афашIэу сшIэрэр ары ныIэмэ, седжэ пIоу кIын зэбгIэлэгIу хъунэп, емыджагIэхэр нахъ дэгIоу шыIэх. Мары о ашIэрэ гIэгэсныгIэ уиI, сэ гурыт еджа-пIэр кIэсыухыгIэ кIодый, ари тхъэлгIэу-пщыIэгIоу. Сэц нахъ дэгIоу ушыIа? УшыIэп!

— СифэшIуашэу кьысэп-IуагI, — ыIуи ГошнагIо кьэтэ-джи кьыкIыжыгI.

Джары егIэджен-пIун Iофыр тхылгым кьызэригIэгIагIорэр.

ГошнагIо шIыкIи, гIэпсыкIи хэлъ, кIэлэгIэгIэ дэгIу, цы-фыгIэгIэхуи иI. Ау ТыгIанэ игуа-пэп, кьешIугIу, ыныбжэ емы-лтыгIэгIу итеплэкIи ар нахы-жъэу кьыпшIэху ГошнагIо на-хы илгIэситфыкIэ нахыкIэми. Яклалэху НахыкIэрэ Азмэтрэ зэлэгIухэми, зэфэдахэхэп, бэкIэ зетекIых. Азмэт ахъшэкIэ уни-верситетым чIэхъагIэу шеджэ, дэгIоу еджэщыгIэ НахыкIэ чылэм кьыдэнагI, укIытэмрэ шъхъаIомрэ кIахэкIэу, туты-нымрэ аркIымрэ апышагIэ хъу-гIэ. Джары хэгIэгур зэхокIы-ныгIэхэм зэрэхъулагIэр. Тхы-лтым ызыныкIо нахыбIом уеджэ-фэ хылыгIэ горэ кьыпшIагIэуа-гIэм фэдэу узекIелулIэ.

НахыкIэ кIынэу ыIэгIурэм, кIэхэкIырэм, шъхъаIом зэри-шхырэм, ахэмкIэ хэкIыпIэ зэри-мыгIотырэм апае, угу емыгIун плэкIырэп. Ащ кьыхэкIэу ежъ-ми зымыутIыIун, зымыгIэцIы-кIун, кьэзыушхъаIухэрэм пы-тэгIэ-теубытагIэ кьызхигIафэу яфэшIуашэ аригIэгIотын ыIэкI-кIырэп.

Iофыр джащ тетыгI НахыкIэ ошIэ-дэмышIэу ХъуатэкIо Рэ-щыдэ нэлIуасэ кьыфэмыхуфэ-кIэ, бзэджэшIэ купым ахемышIэ-фэ. Джауштэу НахыкIэ, зэралоу, зы машом кьыкIэи, нахъ мэ-шIошхо хэхъагI. Бэрэ пэмылгIэу НахыкIэ ахъшэ дэхэкIаехэр кьыIэкIахъэх хъугIэ, унагIоми, ежъ ышъхы зыгорэхэр кIафи-шIэфэу, машинакIи зэригIэгIо-тыгIэ. Цыфхэми афэдэигIэп. Ячылэ бзылгIыгIэу НэгIойкIо ДэхэкIоз ыкIоу сымаджэу Гер-манием ышэрэм IэзапкIэу дол-лар мин ритыгI, зэкIэми агIэшIэгIуагI. ЕдыджыкIо Хъа-лидэ бзылгIыгIэр зельгIум зы-соми кьыри-тыгIэп. Ахэр зэкIэ чылэм гу-

шыIэкIэ хэхъагIэх, агIэшIагIо икIугI. Мыш дэжым хэгIэунэ-фыкIыгIэн фаер, НахыкIэ иIоф-хэр зэрэзэхъокIыгIэхэр, иджы-бэ ахъшэ кьызэрихъагIэр, зэ-шIогIэкI горэхэр иIэу зашIэм, цыфхэм фыштыкIэу кьыфы-рялагIэри нэмыкI шыпкIэу зэ-рэхъугIэр ары. Пчыхъэзэхъэ-хэм арагIэблагIэ, анахъ чIыпIэ дэгIур кьыфагIэгIуашэ, зэкIэ-ми апэу гушыIэр раты. Едыджы-кIо Азмэти изекIокIэ мытэрэз-хэм яуцолгIэжы, джы кьыфэчэ-фэдэу НахыкIэ кьыпэгIокIы. Ащ фэдэ гIэпсыкIэм угу кьегIэ-кIыжы хъуаджэм «тIыс, цые, тIыс» языгIэгIогIэ кьэбарыжъэу кIалотэжырэп.

ГушыIэгIэу «сигIомэ сигIо-нэ дэплъ, сигIуаджэмэ кьыс-лтымыплэгIэжъ» языгIэгIуагIэр ЕдыджыкIохэм яунагIо исхэм афэдэхэр арых.

НахыкIэ ыгу еIэгIыгIэу иныбджэгIуэгIэм пхъашэу зыфе-гIазэ: «О уятэ фэдэхэу, ош фэдэ-хэу цыф напэр чIэгынагIэхэу, ахъшэм, мылIкIум нахъ кIэрар зымыIэгIэхэу, ежъ ышъхъэ нэ-мыкI емыгIушшысэжыхэрэр мы-хъугIэмэ, сэ егIашIи цыфыгIэ шэн дахэхэу сянэ сызфигIэса-гIэхэр шызгIэгIэхэу, джы ахъ-шэ кьызэрэзгIотырэ гIогуи сы-техъыштыгIэп. СфэмыхуIкIэ сы-тырагIэхъагI».

Адыгэмэ «гIуэнэгIур гIончэдж» аIуагI, ау ЕдыджыкIомэ афэдэ гIуэнэгIу нэмыIэмэ уимыIахэми нахышIу.

НахыкIи ыпэрэм фэмыдэжъэу ахъшэм зэрихъокIыштыгI. Ышъ-хъэ IэтыгIэу, гуфит-шъхъафитэу, пхъэшэгIэ-пытагIи, гушыIэкIэ пкIыгIаи хэлъэх хъугIэ.

Сэфэр ирассказхэм, иповест-хэм, ироманхэм ныбжыкIэхэм чIыпIэ гIээнэфагIэ ашаубыты кIодыерэп, ахэм еплъыкIэ зэфэ-шъхъафхэр яIэх, хэти зэрилгэ-кIэу ахэр зэшIуехых.

Романэу «Бэджэхъ» хэт Рузанэ пшъэшгIэ ныбжыкIэ, дахэ, Iуш, Iэдэб. Мары ащ итеплэ Сэфэр кьызэригIэгIагIорэр: «... ПкIы псыгIо лгIэлэгIагI. Ышъо фы-жыбз. ЫнитIу ошIогу кIар-гIом яхышхэрэу шхонIабзэх. НэгIу IуIыкIы, пэ псыгIо Iэпс-лгIэпс. ЫнэгIушхыитIу тыгIэу кьыкIокIы пэтрэм кьыгIэшэп-лгыгIэ ошIочапэм фэдэу мэ-шIэты. ЫпшIэхэр шэплгыбзэ-хэу хIопсагIор акIиз. Ышъхъа-цэу дэнагIоу зэлгIэлгIырэп ынэкIапэ кьыIуагIоу, мыкIы-хъэу, мыкIакоу плIэлум кьетIуп-шэхыгI...».

Рузанэ унэгIо тэрэ зыщапIу-гIэр. Зыналэ пшъашIэм лгIэшэу кьытетыгIэр янэжэ ары. Рузанэ IуакIи, шIыкIи ешIэ. ПшъэшгIэ паг ыкIи гукIэгIу хэлъ. Фэлгэ-кIынэу щытмэ, хэти ишIуагIэ ригIэкIышты. Рузанэ цыфыгIэ-дэхагIэм, IушыгIэм, адыгэ зэ-хэтыкIэ хабзэхэм язехъаIу. Мы шэнхэр НахыкIэрэ Рузанэрэ язэдэгIушыIаIэ, язэфэтхакIэ ахэ-лгIагIоу. Мы нэбгыритIур нэ-Iуасэ зыщызэфэхъугIэхэр На-хыкIэ иIофхэр зыщынахъ дэ-игIэ уахътэр, ахъыи-бахъыи зи-мыIагIэр ары. Рузанэ Аслъан зэ-

рэфыштыти авторым кьыдгу-регIало.

НахыкIэ игукIэе пстэумэ Ру-занэ ащыгIозагI. АхэмкIэ кьэба-рэу шыIэр зэкIэ Аслъан кьезы-IуатэщтыгIэр НахыкIэ ыгу ши-гIэкIымэ шIоигIоу. Ау Аслъан ащ пае Рузанэ ыгу рыхы хъурэп ыкIи зэрэдэмыкIоштыр занкIэу риIуагI.

Рузанэ НахыкIэ шIульгIу-шхо фишIыгIэу пIон плэкIы-щтэп, Сэфэр кьызэригIэгIагIо-рэмкIэ, ау ыгу фызIухыгIагI, ыльгIэу зыптыгI шIоигIуагI. Фэ-зэщыштыгIэ, инэплэгIу кIэхъо-псыштыгIэ. ГучIэм шигIэбы-лгыгIэу гупсэгIэ фэбэ тIэкIуи кIалэм фыриIагI. Уепшэмэ кьы-зэкIэнэнэу щыт мэшIо тэным фэдагI.

«... Лыпсырэ нэпсырэкIэ гIэгIэжыкIыгIэ джэнэ лгIапIэ кьысшызылгIэщтым ыпэу сэ кьэсэштэ пкIэнтIэпсыкIэ гIэгIэжыкIыгIэ джэнэ кьызэрыкIо кьысшызылгIэщт кIалэр...» — кьыреIо Рузанэ НахыкIэ гIот зэримыIэр ышIэзэ.

«НахыкIэ ушIожыгIоу лгIагI, кьыплгIымыIэсынIкIэ мэщынэ», — Аслъан пшъашIэм зыре-Iом, — «сэ сыжыгIоу лгIагIэми, лъхъанчэ зыкIэгIэшIын слгэ-кIышты, ащ ишыкIагIэр сыгу зы-рыригIэхъыныр, шIу зысигIэ-лгIэгIуныр ары», — кьыриIо-жыгI.

НахыкIэ ежъ джы зэрыт чIы-пIэм фэен пшъашIэу шыIэр ма-кIэу зыреIом, «а макIэм сэ са-кьыхиуытэнкIи мэхъуба?!» — кьыфедзы Рузанэ.

«Ауштэу хъумэ, сэц нахъ на-сыпышIо дунаим кIалэ темытэу слгIэтыни...», — ыIуагI На-хыкIи.

Мы гушыIэхэм кьаушыхъаты Рузанэ зыдимышIэгIыгIэ гуфэ-бэныгIэ НахыкIэ зэрэфишIы-гIэр, ащ джырэкIэ еуцолгIэжъ-горэп. НахыкIэ бзэджэшIэ ку-пым ахъшагIэ мэхъу, ишэнэ, игIэгIэпсыкIи зэблэху. ИгугIу IаекIэ ашIэу Рузанэ зызэхехым, сыд фэдизэу ыгу кьеуагIэми, язэфыштыгIэ кIэуагIэ фишIымэ нахъ тэрэзэу ылытагI. Нахы-кIэрэ Рузанэрэ яаужырэ зэдэгIу-шыIэгIу кIын дэдагI. Ныбжы-кIитIум зэхэшIэ кIабзэу азыфагу кьышчыушыгIагIэр стыгIэ. Мыш бэ темышIагIэу НахыкIэ зыхэтыгIэ бзэджэшIэ купым кьыхэкIыжыныу фэжъэ, ау кьа-тIупшчыжыгIэп. НыбжыкIэ дэ-дэу бэджыхъэу зэрыфагIэм игIонэмысэу икIодагI.

НахыкIэ янэу ГошнагIо бэ кIэхэкIырэп, сымэджэ зэпымы-чыжъ. Рузанэ а зэкIэ хъугIэр кьыгурыIоу, НахыкIэ кьехъу-лагIэр гухэкIышхо шыхъоу, янэ дэжъ тхъаусыхакIо макIо, ынэпс-хэр фэмыуытэху кьышIокIох. Ащ кьегIэгIагIо Рузанэ кIалэр зэримыджэгIуагIэр.

ЗэкIэми тинэрылгIэгIу, ты-щыгIуагIэ непэ тиныбжыкIэхэм ащышхэр гIогу пхэндж зэрэте-уцохэрэм, псы ор шоркIым зэрэ-хэсыхъэхэрэм. Ау а гIогу цIэн-лгIагIом сыд фэдэ нэпкIа кьызэ-рицэлIэштхэр, сыд фэдэ кIэуха ахэм кьажэрэр? Сэфэр итхылы

кьызэрэшигIэгIэгIуагIэу, шыIэ-ныгIэм кьызэрэщынэфагIэмкIэ, кIэуагI тхъаыкIагIу. Укьызыхэ-кIыжын умылгIэкIышты бэджыхъ зэхэхытагI ахэр зэрыхъэхэрэр. Ащ фэдэ кIэуагI дэим унэмыспэ-зэ, зыгорэуштэу зыкьыIэпышхы-жын пIуагIэми, НахыкIэ зэрэ-дзекIуагIэхэм фэдэу кьыпшъ-хъасыштыгIэ, ягIогу утырауышты.

Романым икьегIэгIапIэрэ икIэухэрэ уаплгIымэ, ом изытет зыфэдагIэр Iэе дэд. Пчэнбэхъо НахыкIэ кьызыхъугIэ пчыхъэм-рэ идунай фитыгIуаджэкIэ зыщи-ухыгIэмрэ «дунаир мэкIоды-жыым фэдагI. Жыы фыртынэр шагум шыхъушIэщтыгI. Ща-лгIэкIэ кьыракIыхы пIонэу, ыцы-пэ уубытымэ уашIом удэкIоен зыфаIорэм фэдэу, ошхышхо кье-щыштыгI, пчыкIэр хъушIэгI-щтыгI, шыблэр гIуагIоштыгI, загIори хэгубжыкIыти гуи-х-псэхэу кьаоштыгIэ...».

ШыIэныгIэ ныбжыкIэрэ кьыз-техъухъэгIэ дунэ джэнэтым илэ-шIугIэ зэхышIэнэу игIо имыфэ-зэ, фитыгIуаджэкIэ, игIонэмы-сэу кьызэрэрагIэгIэгIынэщтым егуцафэщтыгIэу ыкIи ыужыкIэ ар шыпкIэу кьызэрэчIэкIыжы-гIэр ом ыгIаештыгIэм фэдагI.

Сэфэр «Бэджэхъым» кьыши-Iэтырэ IофыгIо инхэр хэгIэгум кьызыщынэфагIэхэм илгIэс 20-м ехъу тэшIэжыгIэми, ахэм непи тамыгIэгумэкIын, защытдыен тлэкIырэп, нахъ зэхатшIэхэу, та-мыгIэгупсэфэу шыIэныгIэм та-шыIокIэ, зышаушIомбгIу.

Сэфэр тхэкIо нэфэрыIу. Хэ-гIэгум кьыхъухъэрэ IофыгIо мыпсынIэхэр кьызшыхъурэ уахътэр кьыгIэгIэгIо кIодые-рэр, ахэм лгIапсэ афэхъугIэр, ла-жыкIэр кьызыхэкIыгIэр, пшъэ-дэкIыжэ ахэмкIэ зилэ кьулыкIу-шIэхэр, хэгIэгу пащэхэм ацIэ-хэр кьыреIох, егIэмысэх. Тхы-лтым шIуагIэу хэлгыр ащ нахъ кьелэгIы, осэ икIу фыуегIэшIы. Тхылы дэгIуIкIэ алгытэрэр Iофы-гIо инхэу кьылэгIыхэрэм уагIэ-гупшысэн, хэкIыпIэхэм уалгы-гIэхъун, екIолгIэкIэ, шIошI-еплгы-кIэ зэфэшъхъафхэр шызэригIэгI-утэкIынхэ, шызэригIэгIэнэкIо-кIунхэ зылгIэкIырэп ары. Ащ фэдэ тхыгIэу шIошIы кьыкIы-тегушыIэгIэ тхылыри.

УпчIэ кьэуцу:

— Хэтэ бэджыхъ зэхэхыта-гIэм ифэныр нахъ зыфэщыгI-гIэр, НахыкIа е Азмэт?

НахыкIэрэ Рузанэрэ зэгIу-сэхэу яшIульгIэу зэдагIош-зэ, шыIэныгIэ гIогуи зэды-техъанхэ алгIэкIыштыгIа? Тхылым нэмыкI кIэуагI фэ-хъун ыIэкIыштыгIа? Сыд фэдэ гупшысэхэ тхылым икIэуагI укьызыфIэхэрэр? Сы-да шIэгIэн фаер тиныбжы-кIэхэр тхъаыкIагIохэм ащы-ухъумэгIэнхэм пае?

Мыхэм афэдэ ыкIи нэмыкI упчIаби гучIэм кьышчыушых тхы-лым узеджэкIэ, угупсэфыжын плэкIырэп. Ащ фэдэ гупшысэ зэфэхысыжыкIэм уакьыфэзышэ-рэ тхакIом итхылыкIэ мурадэу зыфишIыжыгIэр зэригIэгIа-гIэр шIошъ егIэхъу.

ХЪАУДЭКIО Шыхъамыз.

АДЫГЭ БЫРАКЪЫМ ИМЭФЭКИ ИПЭГЪОКИ

БЛЫПЭМ хэдгъэунэфыкIыщт

Дунаим адыгэ быракъым и Мафэ щыхагъэунэфыкIэу зэрэщыфежыагъэхэм тегъэгушхо. Общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» хэтхэр, ныбжыкIэхэр мэфэкIым чанэу хэлэжыагъэх.

Адыгэ Хасэм итхьаматэ игуадзэху Нэгъуцу Аслъанрэ Бэгъушгъэ Адамрэ кызырэталауагъэу, пэшорыгъэшгъэу зэлукIэу ялагъэхэм адыгэ быракъым и Мафэ зэрэхагъэунэфыкIыщтым ащытегушылагъэх. Анахъэу тызыгъэгушлорэр мэфэкIым хэлэжыагъэх зышлоргомэ япчъагъэ зэрэхагъэр ары.

— Адыгэ быракъым имэфэки

Адыгэ Республикэ зэрэтиэм епхыгъ, — ело Бэгъушгъэ Адамэ. — Лъэпкэ шIэжыым зыкъедгъэлэтынм фэшI нэмыкI зэхыхъэхэри зэхэтщытх.

Адыгэ шъуашэм имэфэки тиреспубликэ щызэхашчэн альэкIынэу тэгугъэш, ащ ехылылэгъэ тхыгъэхэр тапэки кыхэтхытх.

Сурэтым итхэр: Нэгъуцу Аслъанрэ Бэгъушгъэ Адамрэ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкэ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редактор шъхьалэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщылэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшгъэдэкIыж зы-хырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъы-лэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэlorы-шIапл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Гъэзетым кыхиу-тыхэрэм мышпыпкъагъэу къахафэ-хэрэмкIэ къэзытхыгъэхэм пшгъэдэ-кIыж ахы. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым щылажыагъэ-рэмрэ яеплъыкIэ зэтемыфэн ытэ-кIыщт. Гъэзет-еджэхэм къыт-фагъэхырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкIи къэ-зытхыгъэхэм аIэклэдгъэхъа-жыахэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 5122

Индексхэр 52161 52162

Зак. 1194

Хэутыным узшыкIэтхэнэу щыт уахъэр
Сыхбатыр 18.00
ЗышыкIэтхэгъэхэ уахъэр
Сыхбатыр 18.00

АР-м ИЯ 20-рэ ИЛЪЭС ИПЭГЪОКИ

Тиадыгабзэ нахьыбэрэ зэхэтэхы

Адыгэ Республикэр илээс 20 зэрэхъурэм ехылылэгъэ концертэу АР-м культурэмкIэ и Министерствэрэ республикэм и Къэралыгъо филармоние щызэхашагъэр тимузыкальнэ искусствэ итарихъ шIукIэ кы-хэнэжыагъэх.

тетым иансамблэу «Жъыум» пчыхъэзэхыхэр кызылIуныгъ. Ижырэ орэдыр Абыдэ Артур кыхидзагъ, артистхэр кы-дежыугъэх. КIэлэцIыкIу ансам-блэу «Ашэмэзыми» бэрэ Iэгу фытеуагъэх. Купхэм япашчху ГъукIэ Замудинрэ Бастэ Асыет-рэ рагъэжыгъэ Iофыр лъагъэкIо-тэнэу ташэгугъы.

Купэу «Ошъутенэм» ихудожест-веннэ пащэу ХъакIэко Алай, артистху Хъут Рустам, Даутэ Сусанэ, КIэрэщэ Эдуард, Жъакъ-щэкъулэ Маринэ, нэмыкIхэми ижырэ адыгэ орэдхэр, джырэ уахътэ аусыгъэхэр къауагъэх. Жъакъщэкъулэ Маринэ изакъоуи орэдхэр кыхидзагъэх. ШIулъгъу орэдыр кызырIогъэ шIы-

кIэм къеушыхъаты артисткэм мэкъэ Iэтыгъэ дахэ зэриIэр, ти-орэдыло цIэрыломэ ахэуцон зэри-лъэкIыщтыр.

Орэдыло ныбжыкIэху Хъат-къо Раситэ, Хъурэнэ Азэ уащыт-хунэу зыкъагъэлыгъуагъ. Еутых Вячеслав пщынэм фэгъэхыгъэ орэдэу кыIуагъэм бэрэ уедэ-лугъэми, уезыщырэп. ЗэльашIэрэ орэдылоху Нэхэе Тэмарэрэ Ку-шъэкIо Симэрэ искусствэм лъа-гъоу щыпхыращырэм IэкIыб хэ-гъэгумэ арыс тилъэпкъэгъухэри щыгъуазэх. Тыркуем, Иорданием, Къэбэртэе-Бэлъкъарым къары-кIыгъэ тилъэпкъэгъухэр концер-тым чIэсыгъэх. Шъхьаплъэкъо-м ащыщ кIалэм кытиIуагъ ащ фэдэ концертхэм нахьыбэрэ яп-лы зэрэшIогъор.

Пчыхъэзэхыхэр кызаухым искусствэр зикIасэху залым чIэ-сыгъэхэр къэтэджыхи, артистхэм, зэхэщакIохэм Iэгу афытеуагъэх.

Концертным еплъыгъэхэм, арти-стхэм кытаIуагъэм, пчыхъэзэ-хахъэм гупшысэу тигъэшIыгъэмэ афэгъэхыгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» кыхиуытх.

Сурэтыр зэхыхъэм кыищы-тырахыгъ.

Искусствэмрэ кIэлэцIыкIухэмрэ

Лъэпкэ мэкъамэр агъэжыынчы

Адыгэ мэкъамэм фэгъэхыгъэ зэхыхъэу искусствэхэмкIэ республикэ кIэлэцIыкIу еджапIэм щыкIуагъэм тикомпозитормэ аусыгъэ произведениехэр, щыжыынчыгъэх. ЗэлукIэр Урысыем икомпозитормэ я Союз хэтэу Татьяна Суховам зэрицагъ.

Тиреспубликэ икIэлэеджакIохэм лъэпкэ искусс-твэм нахьышIоу зыщагъэгъозэным фэшI фестиваль-хэр, зэнэкъокъухэр, зэлукIэгъу гъэшIэгъонхэр щызэ-хашчэх. ПщынэмкIэ, скрипкэмкIэ, шыкIэпщынэмкIэ, роялымкIэ, нэмыкI музыкальнэ Iэмэ-псымэхэмкIэ ком-позитормэ аусыгъэ произведениехэр искусствэмкIэ кIэлэцIыкIу еджапIэм щызэхэтхыгъэх. Анахъэу тызыгъэгугъуагъэмэ ащышых шыкIэпщынаохэр. ГъукIэ Замудин ягъусэу лъэпкэ орэдышIохэр кыра-гъэуагъэх. Пщынаоху Шэуджэн Аидэ, ШъуаппIэкIо Сусанэ, Куфэнэ Бэлэ, орэдыло купхэр, нэмыкIхэри кон-цертным хэлэжыагъэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазыргъэр
ЕМТИЛЪ Нурбий.

Тиконцертхэр,
зэлукIэгъухэр

«ИСЛЪАМЫЕР»
Чэчэным
рагъэблэгъагъ

ТелефонкIэ къатыгъ. Адыгэ Респу-б-ликэм и Къэралыгъо орэдыло-къэишIоко ансамблэу «Ислъамыер» Чэчэным ра-гъэблэгъагъ. Къалэу Грознэм зы концерт кыищытынныш, Мыекъуапэ кыгъэгъэ-жыынэу гъухэл иI.

«Ислъамыем» ихудожественнэ па-щэу, композиторэу Нэхэе Аслъан, ти-артистхэм тызэрэщагъэгъозагъэу, ма-мырныгъэ Кавказым илIыным ехы-лIэгъэ фестивалыр 2009-рэ илээсым Чэчэным щыкIуагъ. А мафэхэм тиан-самблэ цIэрыло иорэдхэр, икъашIохэр бысымхэм агу зэрэрихыгъэхэм кыхэ-кIэу концерт кытынэу рагъэблэгъагъ. Тиартистхэм кызыралоппыгъэмкIэ, Грознэм дэгъоу къащыпэгъоуагъэх, концертыр дэгъоу клонэу мэгуагъэх. «Ислъамыем» непэ Мыекъуапэ кыгъэгъэжыынэу щыт.